

SKUPINE ZA SAMOPOMOČ V DOMU UPOKOJENCEV IZOLA

Branka Knific

Uvod

V marcu 1987 se je na pobudo socialnega delavca CSD Koper ustanovila prva skupina stanovalcev v Domu upokojencev Izola, ki je v bistvu skupina za samopomoč. Kmalu sva se pridružili socialni delavki iz Centra za socialno delo Piran in ustanovili smo drugo skupino.

Osnovni namen dela v skupinah je v osmišljanju življenja stanovalcev in v graditvi ter negovanju drugačnih, bolj pristnih odnosov med njimi.

Prvotni načrt je vseboval zamisel o vzporedni dejavnosti v obeh domovih upokojencev na obali, torej v Izoli in Kopru. Strokovni delavki DU Koper sta se v začetku aktivno vključili, sčasoma pa sta se odločili, da poskusita sami na svoj način. Člani skupine, ki je delovala v DU Koper pred letom dni, v razgovoru povejo, da je aktivnost na žalost kmalu zamrla.

Medtem se je dejavnost v izolskem DU razvijala in širila. Trenutno so formirane štiri skupine, ki jih vodi oziroma pri njihovem delu sodeluje sedem strokovnih delavcev iz štirih različnih institucij. Delo v skupinah ter vzporedne dejavnosti so v življenje članov vnesle novo vsebino, saj povejo, da se ponedeljkov in četrtkov veselijo. V nadaljevanju opisana dejavnost pomeni tudi razvijanje tesnejšega sodelovanja strokovnih delavcev DU in vseh treh CSD.

V začetku samem je sicer v institucijah (CSD in SIS-ih) taka dejavnost porajala odpor, ki pa je sčasoma plahnel in se ponekod že spremenil v spoznanje, da je naše delo potrebno in koristno.

Delavci, ki dejavnosti izvajamo, smo ustanovili strokovno skupino za delo v skupinah za samopomoč, ki nam omogoča strokovno povezanost in rast. Obveznosti supervizorja je prevzel dr. Jože Ramovš iz Republiškega komiteja za zdravstveno in socialno varstvo, ki nas pri delu vzpodbuja in nam je s svojim znanjem v veliko pomoč.

Nekaj spoznanj o staranju in starosti

Doc. dr. Hubert Požarnik v svoji knjigi "Umetnost

staranja" namesto uvoda predstavi bralcu predsodke v obliki trditev ter pravilne odgovore na temo starost in staranje. Izmed vseh sem izbrala tri:

- Trditev : Starost je posledica telesnih sprememb.
- Pravilen odgovor : Starost je predvsem družbeni odgovor, ki sloni na mnenju, da ljudje po določeni starosti niso več sposobni za delo in jim odtlej prija, da so potisnjeni na rob dogajanja.
- Trditev : Stari ljudje si želijo le še miru.
- Pravilen odgovor : Velika večina starih ljudi si želi povsem istih stvari kot mladi.
- Trditev : Večina problemov starih ljudi je telesnega značaja.
- Pravilen odgovor: Telesne spremembe so v primerjavi s predsodki, ki stare ljudi utesnjujejo in omejujejo, pa tudi v primerjavi z objektivnim položajem starih ljudi v družbi, zanemarljive.

Pojma "starost" in "staranje" nimata istega pomena. Medtem, ko je staranje proces, v katerem se staramo iz dneva v dan (to velja tudi za majhnega otroka, saj je za kako opravilo "premajhen" ali "prevelik"), pa je starost duševno stanje, ki ga lahko delimo na funkcionalno in kronološko. Funkcionalna starost obsega biološko, psihično in socialno starost in nam vedno znova dokazuje, da smo stari toliko, kolikor se počutimo. Medtem pa je družba zainteresirana, da se v življenju kot merilo uporablja kronološka opredelitev starosti, ki je v veliki meri v korist prav družbi sami.

Človekovo življenje lahko razdelimo na 4 faze, in sicer:

- MLADOST	od 0 do 30 let
- ZRELA DOBA	od 30 do 60 let
- TRETJE ŽIVLJENJSKO OBDOBJE	od 60 do 85 let
- STAROST	nad 85 let

Za globoko starost smatramo starost po 90. letu življenja.

V našem vsakdanjem odnosu imamo do starosti in starega človeka zgrajen cel sistem pričakovanj in predstav, za katere smo mnjenja, da temu življenjskemu obdobju odgovarjajo, pristajajo. Kdo ve, ali se dovolj zavedamo tega, da nas prav te predstave oblikujejo in nas bodo usmerile v to, kakšni bomo sami, ko bomo stari.

Medtem ko od otroka običajno pričakujemo oziramo celo

zahtevamo, da živi v pričakovanju, pa staremu človeku sugeriramo, naj se mu odpove. In prav to odpovedovanje in dejavnosti v zvezi z njim, prav to dela starega človeka še bolj nedejavnega, potiska ga na rob družbe. Pogosto je tak ravno zaradi dolgoletnega prepričanja o tem, da starost obvezno prinaša s seboj umik iz družbenega dogajanja, pasivnost, vdanost v usodo, osamelost...

Vendar pa niso vsi stari ljudje v enakem položaju. Znano je, da ljudje z nizkimi dohodki in nižjo izobrazbo osamelost težje prenašajo oziroma se počutijo hitreje in bolj osamljeni kot njihovi vrstniki z višjo izobrazbo in iz višjih slojev družbe. Ti ljudje so tudi slabše poučeni o odnosih med ljudmi ter o težavah, ki spremljajo starost, ter se jim zato težje izognejo oziroma jih težje rešujejo. Pogosto so potrebni družbene pomoči pri premagovanju težav.

Ljudje v domovih upokojencev

Skozi zgodovinska obdobja so se v različnih kulturah do svojih ostarelih članov vedli različno. Na splošno bi lahko zaključili, da je bil odnos do starega in obnemoglega člana viden že iz odnosa do otrok in odvisen od izobilja ali revščine, v kateri so ljudje živeli.

Predvsem v družbah, kjer je vladalo pomanjkanje, so bili obnemogli člani obsojeni na samotno smrt ali pa so jih ubili.

Danes ima naša družba za ostarele - onemogle zgrajeno mrežo ustanov - domov upokojencev, ki svojim stanovalcem nudijo ugodne bivalne pogoje, zdravstveno nego, fizioterapijo, delovno terapijo in še kaj.

Pa vendar ta oblika skrbi za ostarele povzroča segregacijo dela populacije, ki ima svoje negativne posledice in pomeni tudi definitivni umik iz aktivnega življenja, torej vendarle neke vrste odložitve na stranski tir.

Da posameznik vključitev v DU in odhod iz svojega okolja doživlja kot kapitulacijo nam pove podatek, ki ga navaja doc. dr. H. Požarnik v prej omenjeni knjigi, da kar 44% oseb, vključenih v DU, umre v prvih tridesetih dneh po namestitvi. Torej odhod v DU ne pomeni le običajne preseelitve, temveč dokončen odhod iz aktivnega življenja. Ob vključitvi se mora posameznik prilagajati razmeram, ki vladajo v ustanovi. Ne dogajase, da bi se ustanova prilagajala posamezniku. Tako brezkompromisno prilagajanje pa je v vsakem obdobju življenja težaven proces.

Bivanje v domu ima za posledico izgubo prejšnjih

socialnih stikov, kar postopoma vodi do popolne osame. Ta je še najhujša, če posameznik nima otrok, svojcev ali dobrih znancev. Znano je tudi, da osama raste s časom bivanja v DU.

Druga negativna stran življenja v DU je pešanje telesne in duševne dejavnosti, ki je premosorazmerna manjšanju količine dražljajev in spodbud zanje. Pasivnost in nasploh bivanje v DU posamezniku močno zmanjšuje občutek lastne vrednosti.

Kljub temu da tam živi veliko število ljudi s podobnimi težavami, pa njihova medsebojna prostorska bližina še ne pomeni, da so si ti ljudje tudi človeško blizu. Prav v domovih upokoјencev živi največ osamljenih ljudi. Osamljenost pa je teže prenašati kot bolezen, saj pospešuje proces propadanja, ker človek izgublja voljo do življenja, ko čuti, da je nekoristen, odveč, celo v breme.

Možnosti za preseganje opisanih težav

Vključevanje ljudi v domove upokoјencev je prav gotovo v dani situaciji najpogostejša in najbolj razširjena oblika pomoči ostarelim, ki so obnemogli. Vendar pa še tako sodoben objekt posamezniku ne zagotavlja, da bo v njem deležen toplih medsebojnih odnosov, da kljub vsem sostanovalcem ne bo sam. Strokovni delavci, zaposleni v institucijah za pomoč ljudem v stiski, se moramo tega stanja ovedeti in organizirati ter voditi dejavnosti, ki prizadetim omogočajo boljše kvaliteto življenja.

Najustreznejšo obliko pomoči v primeru stanovalcev DU predstavlja skupinska psihoterapija - delo v malih skupinah. Preko sodelovanja v skupini lahko človek najbolj pristno občuti, da v svojih stiskah ni sam, da so poznane tudi drugim. Omogoča mu predvsem medsebojno spoznavanje in navezovanje človeških vezi.

Prikaz metode dela v skupinah stanovalcev DU Izola

Delo poteka v štirih skupinah, ki štejejo od 8 do 12 članov. Delo v skupinah poteka vzporedno. Skupine imajo svoja imena: LIPA, HRASST, KOSTANJ in OLJKA. Skupina Kostanj združuje stanovalce italijanske narodnosti.

Prvotni program je obsegal nekaj osnovnih točk, potrebnih za začetek dela ter edini kriterij za sodelovanje - prostovoljno odločitev posameznika.

Dejavnost obsega :

1. delo v malih skupinah (vsak četrtek od 9.00 - 10.30),

2. skupna srečanja malih skupin (vsak četrtek od 10.30 - 11.30).
3. skupna srečanja ob ponedeljkih - petje (vsak PO od 9.00-10.00).
4. obisk in predstavitev kulturnika ali kako drugače pomembnega posameznika ali skupine (enkrat mesečno).
5. sestanki Strokovne skupine za delo v skupinah za samopomoč (prvi ponedeljek v mesecu od 13.00-15.00).
6. supervizijska srečanja z dr. Jožetom Ramovšem.

- Delo v malih skupinah

Skupine štejejo od 8 do 12 članov. Vodita jih dva strokovna delavca. Ob vsakem srečanju obravnavamo prej določeno temo, ki jo predhodno v pisni obliki pripravi en od strokovnih delavcev. Za predlogo nam trenutno služijo vse štiri knjige dr. Nika Kureta Praznično leto Slovencev s svojo etnografsko vsebino. Seveda obravnavamo tudi druge tematske sklope.

Kljub temu da vsak strokovni delavec razpolaga z bolj ali manj natančno pisмено predstavitev teme, pa je ta zgolj sredstvo; ki člane skupin spodbudi k razmišljanju, spominjanju... Po kratki predstavitvi teme se razvije pogovor, v katerega se člani vključujejo spontano, vsak po svojih močeh, pa vendar tako, da vsakdo pride na vrsto in da je vsakomur zagotovljeno, da bo pozorno poslušan. Tako pogovori omogočajo, da se člani spoznavajo med seboj, se drug drugemu predstavijo s svojo preteklostjo, ki je zanimiva, pestra, žalostna, pač njihova. Ne mine srečanje, da se ne bi ob kakem utrinku nasmejali sproščeno, otroško. Drugič spet lahko navzoči prav začetimo, kak je nek izbezan spomin iz življenja v sestanovalcu vzbudil "pozabljene" spomine.

Med sestanki ne zapostavljamo aktualnih problemov, ki tarejo člane skupine.

Pri opisani izmenjavi izkušenj, spominov, spoznanj ne gre za intelektualno učenje posameznika, saj naša dejavnost nima tega namena. Spodbujamo socialno učenje članov skupin, ki jim bo omogočalo, da se vživijo in vrastejo v skupino prijateljev. Le v takih skupinah je človek lahko pristen, neposreden, on sam.

K temu teži tudi prispevek, ki mu pravimo: MOJIH PET MINUT O... Ta posamezniku omogoča, da v skupini razmišlja o določeni življenjski izkušnji, da nam pričara nekaj lepega, kar je nekoč videl, doživel, neodvisno od teme, ki je zastavljena za ta dan. Običajno se že na predhodnem sestanku dogovorimo, o čem bo posameznik pripovedoval, kar pa ni pravilo. Mojih pet minut o... je neobvezni del sestanka in

posameznik se sam odloča, ali bo to priložnost izkoristil ali ne.

Ko načrtujemo delo za naslednje srečanje, se dogovorimo, kdo od članov skupine bo na prihodnjem sestanku podal povzetek zadnjega srečanja. O poteku sestanka strokovni delavec vodi zapis.

- Skupna srečanja malih skupin, petje ob ponedeljkih

Po delu v skupini, ki traja uro in pol, se vse štiri skupine zberemo v prostorih Delovne terapije, kjer včasih zmanjka sedežev za vse, ki bi želeli sodelovati, čeprav niso člani skupin. Skupna srečanja imajo svoj čar. Brez njih bi člani skupin ne čutili širše povezanosti z drugimi. Ob enem pa se čutijo še bolj tesno povezani s člani matične skupine.

V tem času pa vse nas združuje in povezuje petje. Celo uro namenimo prepevanju domačih pesmi, včasih se kdo odloči in zapoje sam, nam zaigra na orglice, včasih celo zaplešemo. Ob smrti člana skupine na skupnem srečanju preberemo pesem ali jo zapojemo. Doslej so umrli štirje člani naših skupin.

Med petjem tudi napišemo razglednice članom, ki se nahajajo v bolnišnici ali doma na dopustu, ter preberemo njihove pozdrave.

Kmalu smo ugotovili, da petje stanovalcem ogromno pomeni. Zato so predlagali, da bi se v ta namen dobili še enkrat v tednu. To dejavnost vodi socialni delavec CSD Koper, Tone Kladnik. Na vprašanje kaj jim to pomeni, so člani skupin pred letom odgovarjali takole:

- pomeni mi veselje, zelo rad pojem v skupini,
- bil sem velik pevec, zelo rad pojem. V skupini je petje velikega pomena,
- zelo rada pojem, zdi se mi, da sem kar oživela, odkar pojemo v skupini,
- sprostitvev in obujanje spominov na mlada fantovska leta,
- zelo sem ga vesel,
- zame je petje živčna hrana, samo treba je nadaljevati,
- rada pojem,
- meni petje pomeni glavno dejavnost v skupini,
- rad poslušam
- petje mora biti, kot sol v hrani. Petje jača ljubezen in medsebojno spoštovanje v skupini,
- pesem mi pomeni veliko, to mi je bogastvo.

Naša skupna srečanja ob ponedeljkih in četrtek so redna in ne zamrejo niti med časom dopustov. Zavedamo se namreč, da velika večina stanovalcev nima dopusta. Strokovni

delavci smo dogovorjeni, da se v DU zberemo tudi med dopustom, če le nismo odsotni.

- Obisk in predstavitev zanimivega posameznika ali skupine

Ob pomembnejših praznikih stanovalce DU s svojim programom obiščejo učenci OS ali pevski zbori. Osnovni namen obiska, ki ga organiziramo enkrat mesečno, je v tem, da bi življenje v domu popestrili z ljudmi "od zunaj", tudi med "klasičnimi" prazniki. Pred obiskom posameznika ali skupine se o njem pogovarjamo s stanovalci, prebiramo pesmi, ki jih je napisal ipd... Doslej smo k sodelovanju uspeli pritegniti: Savrinke iz Ravna, Istranovo, alpinista Zareta Trušnovca in Alenko Simčič, Jaka Copa, Luciana Klevo, pesnico Milo Kačičevo, pesnika Endelmana Jurinčiča, Ivana Krambergerja.

Srečanja so zanimiva za vse nas, tako za stanovalce, nas strokovne delavce in tudi za goste. Nekateri so bili med nami že večkrat in so zagotovili, da bodo vedno radi prišli. Opažamo, da so člani skupin v razgovorih z njimi vedno bolj aktivni. S to dejavnostjo bomo nadaljevali, saj pomeni vez z zunanjem svetom.

- Sestanki strokovne skupine in supervizijska srečanja z dr. Jožetom Ramovšem

Zadovoljni smo, da nas strokovno usmerja dr. Jože Ramovš, ki ima ogromno znanja o človeku in bogate izkušnje iz skupinskega dela.

Pri skupnem delu smo se zbrali naslednji strokovni delavci:

- Mateja Bevc - delovna terapevtka v DU Izola.
- Mirela Ivančič - socialna delavka v CSD Izola.
- Ana Jakič - socialna delavka, zunanja sodelavka DU Izola.
- Tone Kladnik - socialni delavec v CSD Koper.
- Branka Knific - socialna delavka v CSD Piran.
- Dragica Rihter - socialna delavka v CSD Piran.
- Marija Sorgo - socialna delavka v DI Izola.

Sestanki strokovne skupine, ki smo jo ustanovili po začetku dela v skupinah, potekajo v prostorih DU Izola vsak prvi ponedeljek v mesecu ob 13. do 15. ure. Namenjeni so strokovni analizi našega dela, izmenjavi mnenj, spoznanj, ki se nam ob delu porajajo, ter načrtovanju dejavnosti, predvsem pa strokovni rasti posameznika.

Poleg zapisov o delu skupine vsak strokovni delavec vodi svoj dnevnik, v katerega si zapisujemo utrinke in zanimivosti ter naša razmišljanja.

Naša povezanost v omenjeni skupini je v bistvu sestavni del dejavnosti v skupinah stanovalcev.

Posamezni člani strokovne skupine smo v stalnem stiku s supervizorjem, občasno - dvakrat letno ali večkrat, če je potrebno, pa se dr. Ramovš osebno udeleži našega sestanka. Tako smo letos spomladi organizirali dvodnevno supervizijsko srečanje. Ob tej priložnosti je dr. Ramovš sodeloval v delu skupin in lahko osebno doživel in presodil dogajanje in vzdušje med našimi srečanji.

Vpliv opisanih dejavnosti na počutje in življenje stanovalcev

V DU je običajno dobro poskrbljeno za izvajanje individualnega socialnega dela in tistega na nivoju domske skupnosti. Povezave med tema dvema oblikama dela praktično ni. Naše delo v malih skupinah je lahko ustrezna vez med obema oblikama dela in prav gotovo dviga kvaliteto življenja v ustanovi.

Ze pred letom smo z vprašalnikom povprašali člane skupin, kaj jim to delo pomeni. Takole so odgovorili:

- To mi veliko pomeni, da lahko nekemu povem svoje doživljanje ter ob enem, da od ostalih članov slišim njihovo izpoved.
- Pomeni mi polno, samo, da lahko pridem.
- Veliko mi pomeni, ker pridem v družbo in slišim veliko novega, razvedrim se in komaj čakam, kdaj bo spet.
- Zadovoljen sem, da se sploh kaj dogaja, raje bi videl, da bi bilo 2x tedensko.
- Zdi se mi dosti lepo, lahko bi bilo še bolj pogosto, samo če je vaša volja.
- Delo v skupini me duševno dviga.
- Rada grem v skupino, ker se lepo počutim, rada imam družbo, zato večkrat v tednu pogledam, kdaj bo prišel četrtek.
- Zanima me vse o čemer se pogovarjamo, življenje se mi zdi v domu drugačno, se sprostim otožnosti in sem bolj razpoložena.
- Delo v skupini mi pomeni vse.
- Ta dan z veseljem pričakujem.
- Ta je edini dan v tednu, ki se ga zares veselim.
- Kar v redu! Pravilno, kdor si je to izmislil! Samo, da se tovariš Tone ne bi naveličal hodit k nam.

Tudi sami strokovni delavci opažamo, da se je v člane vrnilo življenje. Bolj aktivni so postali, celo samoiniciativni. Se posebej je to razveseljivo v primerih posameznikov, ki so bili popolnoma zazrti sami vase in se niso več menili za okolico. Počasi, nezaupljivo se vključujejo.

Vsakemu novemu stanovalcu je ponujeno, da se vključi v skupino. S takojšnjo vključitvijo se mu omogoči, da se spozna s sostanovalci in z njimi naveže stike. To me prav gotovo olajša preživljanje obdobja vključitve, ki je za človeka tako bridko. Posebno ti člani so zelo aktivni in živahni.

Prostor ne dopušča navajanja posameznih primerov, ki nam z življenjem potrjujejo koristnost in ustreznost začtega dela.

Studenti VSSD, ki so poleti spremljali dejavnost v enem dopoldnevu ter tudi strokovni delavci DU Bokalce, ki so se udeležili dvodnevne supervizijskega srečanja, so v pogovoru izrazili začudenje nad vzdušjem v skupinah, češ, kako to, da so člani skupin tako tolerantni drug do drugega in ne kažejo agresivnosti. S tem so nas opozorili na spremembo, ki smo jo sami spregledali. V samem začetku naših srečanj smo v skupinah pogosto med člani opažali nepotrpežljivost do drugega, nezainteresiranost za težave drugega. Sčasoma, z rednim delom, ki je vsakemu posamezniku zagotovil prostor in čas, da tudi on pove o sebi toliko kot trenutno hoče in zmore, ter mu je ob enem krepil občutek, da je poslušan z zanimanjem, je nepotrpežljivost minila.

Odnos delovnega okolja in OSSS do novih oblik dela

S strani uprave DU Izola je naša aktivnost od vsega začetka sprejeta s simpatijo in željo, da nam pri delu pomagajo, kolikor je mogoče.

Poleg kolegice, ki je invalidsko upokojena in sodeluje kot prostovoljna sodelavka, ter obeh zaposlenih v DU Izola, smo v dejavnost vključeni štiri socialni delavci zaposleni v CSD, od katerih le ena sodelavka opravlja delo na področju varstva ostarelih in domskega varstva. Ostali smo angažirani na drugih področjih dela v centru.

To je ena od značilnosti naše strokovne skupine, ki je med sodelavci, nadrejenimi ter strokovnimi delavci v OSSS v začetku ustvarjala nestrinjanje z našim delom in se je skozi pogovore na strokovnih sestankih izkristalizirala v tri glavne zamere oziroma pripombe:

1. da naša dejavnost v DU lahko pomeni, da nimamo

dovolj svojega dela;

2. da delavci CSD opravljamo delo, ki ni "naše", temveč so ga dolžni opravljati strokovni delavci v domu upokojencev, saj so zanj financirani;

3. slišali smo lahko mnenje, da bi morali tako delovati v krajevnih skupnostih in ne v DU, saj je v tej ustanovi za ljudi že poskrbljeno, medtem ko so stari ljudje na terenu prepuščeni sami sebi.

Zavedali smo se, da lahko vsaka nova dejavnost, še posebej taka, ki ni navedena in začrtana v programih dela, povzroči nasprotovanje. Se posebej v našem primeru, ko gre za združevanje strokovnih delavcev različnih institucij, ki so toge, zaprte vase. Preseganja te rigidnosti in konfliktnosti smo se lotili z delom samim.

Vsi strokovni delavci smo se odločili, da bomo z dejavnostjo nadaljevali kot prostovoljci v svojem prostem času, če bi prišlo do situacije, ko bi kdo izmed nas ne smel za to dejavnost uporabljati delovnega časa. Ta odločitev nam je dala nov delovni zagon.

Naše stališče do zgornjih pripomb je naslednje:

1. Centri za socialno delo so ustanove, ki so dovolj majhne, da se točno ve, kdo koliko dela. Prepričani smo, da tisti, ki v teh dejavnostih sodelujemo, ne sodimo med manj aktivne.

2. Pripomba, da opravljamo delo, ki bi ga morali opravljati delavci doma upokojencev, navidez "drži", če sodelovanje med DU in CSD dojemamo le kot stičišče področja nameščanja oseb v DU, urejanja plačila eventualnih sporov in podobno. Člani strokovne skupine smo mnenja, da je na strani CSD potrebno storiti kaj več.

Naša srečanja v skupinah niso edina dejavnost v domu. Predvsem v okviru delovne terapije so stanovalci deležni vzpodbujanja v dejavnostih, ki jih zanimajo, veselijo in jim zapolnijo čas.

Ce se skušamo vživeti v doživljanje ostarelega človeka - stanovalca DU, ki v njem živi leto, dve, pet, deset, šestnajst let... potem mogoče lahko razumemo medsebojno zasičenost, ki se poraja v odnosu med oskrbovanci in delavci v DU. Ta odnos je fiksiran na ravni **PODREJENI - NADREJENI** in se ne spreminja. Kako to doživlja človek, ki je vedno odvisen, ni težko dojeti.

Razumljivo je, da članom naših skupin veliko pomeni, da se srečujejo z nami, ki prihajamo "od zunaj". Mogoče je potrebno navesti še podatek, da je večina članov naših

skupin samskih ali brez otrok. Torej smo jim edini obiskovalci.

Sodelavka, ki opravlja svoje delo na področju varstva odraslih, na podlagi izkušenj, pridobljenih v tej novi dejavnosti zatrjuje, da šele sedaj razume starega človeka in da je do njega izoblikovala drugačen odnos, čeprav je že doslej svoje delo opravljala vestno in tenkočutno.

Torej članom skupin pomenimo vez z zunanjim svetom.

3. Da je na terenu veliko število osamljenih starih ljudi, ki bi potrebovali podobne oblike dejavnosti, je dejstvo. Vendar pa, če izvzamemo posamezne izjemno pereče primere usod starih ljudi, smo prepričani, da je človek, četudi je star, bolan ali celo invaliden, ki ima še vedno možnost, da živi v svojem okolju, v odnosu do povprečnega stanovanca DU, ki ga je v vključitev v dom primorala življenjska nuja, na boljšem. Zato, ker je še vedno doma, kar pomeni, da je sam subjektivno in objektivno še vedno toliko močan in sposoben, da se preživi in tako kljubuje dokončnemu "odhodu iz življenja", ali pa ima ob sebi človeka, ki mu je pripravljen pomagati pri tem.

To je le nekaj naših razmišljanj in spoznanj, ki utemeljujejo potrebo po uvajanju novih oblik dela v domu upokoencev.

Načrti za prihodnost

Ko smo pred samim začetkom dejavnosti sestavljali okvirni program dela, si nismo predstavljali, da se bo tako razmahnila. Pravzaprav smo ga ob delu spreminjali, dopolnjevali, gradili. Glede števila skupin obstaja objektivna možnost, da ustanovimo 7 skupin, torej še tri. V razgovorih s supervizorjem, dr. Ramovšem, smo si zastavili nalogo, da na ustrezen način v našo dejavnost zajamemo oziroma vključimo tudi posameznike na negovalnem oddelku, ki so nepokretni. Vsaka skupina bi preko svojih članov navezala stike z določenim številom oseb s tega oddelka. V mislih imamo predvsem navezovanje medsebojnih odnosov. V letošnjem letu bomo temu posvetili potrebno pozornost. Razmišljamo tudi o ustanavljanju skupin, ki bi bile povezane interesno preko določenih skupnih dejavnosti ali pa značilnosti (diabetiki, hipertoniki ipd.). Se veliko možnosti je, ki pa so povezane tudi s potrebnimi materialnimi sredstvi.

Toliko glede vsebinske prihodnosti našega dela. Včasih nam je postavljeno vprašanje, koliko časa nameravamo še sodelovati v začetih dejavnostih. Glede trajanja dejavnosti je potrebno povedati, da jim zaenkrat ne vidimo konca.

Zavedamo se namreč, da z etičnega, človeškega in strokovnega stališča nimamo nobene pravice eksperimentirati z ljudmi, uvajati dejavnosti in jih potem opuščati. Prepričani smo namreč, da je med drugim tudi naša vestnost in pošten odnos do dela v članih skupin ustvarilo zaupanje, ki je potrebno za vsak ustvarjalen in pristen človeški odnos.

Literatura

Accetto, Bojan, *Starost in staranje*, Osnove medicinske gerontologije, CZ, Ljubljana 1987

de Beauvoir, Simone, *Starost I, II*, BIGZ, Beograd 1987

Kastenbaum, Robert, *Staranje*, Pomurska založba in CZ za napredek gospodinjstva, Ljubljana 1979

Lucas, Elisabet, *I tvoja patnja smisla ima*, "Okoli tri ujutro", Zagreb 1985

Martinčetić-Ljumanović, Ruža, *Zdrava i sretna starost*, Suvremena gerontologija i gerijatrija, Zagreb 1985

Požarnik, Hubert, *Umetnost staranja*, Leta, predsodki in dejstva, CZ, Ljubljana 1981

Smiljanić, Vera, *Psihologija starenja*, Nolit, Beograd 1979

Suič, Miljenko, *Zivot i zdravlje starijih osoba*, Jumena, Zagreb 1981

Tripković, Dobroslav, Neka obeležja marginalizacije najstarijih penzionisanih i boračkih grupa, *Socijalna politika*, 43, 1988, 3-4

Branka Knific, socialna delavka, Center za socialno delo Piran, Kidričevo nabrežje 2, 66330 Piran